

MAPY (Zuzana Jirchářová)

Klip: Židovské město

Předmět:

- český jazyk
- občanská výchova
- základy společenských věd
- dějepis
- zeměpis
- výtvarná výchova

Věk:

- žáci ZŠ (6.-9.třída)
- žáci víceletých gymnázií (prima – oktáva)
- žáci čtyřletých gymnázií (1.-4.ročník)

Počet žáků:

- do 30 osob

Časový rozsah:

- 45 minut

Cíle:

- žák se naučí vnímat filmový materiál jako zdroj informací
- žák vylepší vnímání sama sebe - sebereflexe
- žák získá vědomí, že rozhodování a činy lidí nejsou založeny pouze na rozumových důvodech
- žák získá vědomí, že za pojmem holokaust se skrývají tragické osudy konkrétních lidí

Předpokládané hlavní znalosti a dovednosti žáků:

- základní komunikační dovednosti
- základní povědomí o holokaustu (možnost základního seznámení s touto problematikou v předcházející hodině)

Didaktická technika:

- DVD přehrávač nebo PC (případně notebook) s příslušným softwarem
- televizor nebo dataprojektor
- interaktivní tabule nebo obyčejná tabule či flipchart

Vyučovací prostředky:

- namnožený pracovní list č.1a - mapa terezínského ghetta v množství podle počtu žáků – viz příloha k této hodině
- namnožený pracovní list č.1b - vysvětlivky k mapě v množství podle počtu žáků – viz příloha k této hodině
- přiložené DVD (klip „Židovské město“)

Příprava učitele:

- zhlédnutí klipu „Židovské město“
- osvojení (zopakování si) základních znalostí problematiky holokaustu a terezínského ghetta
- zopakování si znalostí kartografie (typy map a základních zobrazení) a historické kartografie, jako pomocné vědy historické
- příprava výše uvedené didaktické techniky a vyučovacích prostředků

Seznam použitých metod:

- výklad
- řízená diskuze
- multimediální výuka
- samostatná práce
- slovní výstupy

Mezioborové přesahy a vazby:

- český jazyk a literatura: komunikační a slohová výchova
- občanská výchova, základy společenských věd: rasismus, xenofobie, antisemitismus
- multikulturní výuka: výchova k myšlení v evropských globálních souvislostech, ideologie
- dějepis: 30.-50.léta 20. století, evropské kořeny
- výtvarná výchova: evropské kulturní kořeny
- zeměpis: kartografie

Postup práce v hodině:

1/ Zahájení hodiny, formality, téma a cíl hodiny – 2 minuty

- formality, zápis do třídní knihy, apod.
- jednoduché seznámení žáků s tím, jak bude přibližně hodina probíhat

2/ Úvod do tématu prostřednictvím diskuze na téma „mapy“ a promítnutí klipu Židovské město – 30 minut

- učitel vyzve žáky, aby se zamysleli nad tím, co pro nás znamenají mapy a jaké znalosti, které se týkají map mají. Své názory pak žáci sdělují v diskuzi. Učitel sám pak také krátce hovoří na téma map podle vlastního uvážení
- učitel zmíní, že existují i plány měst, které mohou zachycovat i jejich historický stav a že takovým městem může být například i Terezín

Pozn.: Učitel by měl určitě zmínit, že velikost ani zástavba Terezína se od jeho výstavby až do dnešních dnů moc nezměnila. Z tohoto pohledu je tedy mapa Terezína (dá se říci) v průběhu staletí neměnná (jedná se samozřejmě o zjednodušující tvrzení). Učitel vysvětlí žákům, že mapy ovšem mohou zachycovat i jiné věci, než domy a ulice. Mapy nemusejí sloužit pouze k orientaci, nebo k zjišťování zeměpisných údajů – mapa může zachytit i historii.

- učitel vysvětlí žákům, že se pokusí vytvořit mapu, která zachycuje historii města Terezína v letech 2.světové války, že tato mapa bude zachycovat detaily ze života města (ghetta), obyčejné věci, které dnes i tehdy lidi obklopovaly a považujeme je za samozřejmé (jejich hodnotu si uvědomujeme až v mezních situacích)
- učitel provede krátký výklad na téma terezínského ghetta (co to bylo, proč vzniklo, s čím jeho založení souviselo), čímž uvede promítnutí klipu Židovské město

Pozn.: Ve výkladu by učitel měl určitě zmínit, že lidé uzavření v terezínském ghettu byli lidé jako my, znali pláč i smích, lásku i nenávisť, ale na druhé straně součástí jejich každodenního života byly zkušenosti, které nás v našem životě potkávají naštěstí již jen zřídka – strach o holou existenci, kruté zacházení, každodenní pohled na umírající a zemřelé. A tyto věci by se také měly promítnout do mapy, které žáci vytvoří.

- učitel promítne žákům klip „Židovské město“
- žáci si během sledování klipu dělají poznámky, které se týkají míst, budov a zařízení ghetta, o kterých pamětníci mluví

3 / Práce s mapou Terezína – 10 minut

- učitel každému žákovi rozdá pracovní list č.1a - mapu Terezína a pracovní list č. 1b - vysvětlivky k ní. Žáci se pak snaží na mapě najít místa, o kterých pamětníci hovořili a tato místa si označit – používají barevná rozlišení a přidávají k nim různá hesla, jako smrt, láska, smutek, radost, kultura, víra, nemoc, atd. Učitel vysvětlí žákům, že tím vytvářejí mapu života ghetta, na které jsou zaznamenány detaily života jednotlivců, jež jsou společné pro všechny jeho obyvatele
- učitel vyzve žáky, aby se pokusili vymyslet pro terezínského ghetta jiný název. Návrhy jsou zapisovány na tabuli. Pokud se celá třída shodne, vybere se jeden společný název, který pojmenuje mapy všech žáků. Jestliže se neshodne, pojmenuje si každý mapu podle sebe

Pozn.: Alternativou může být vytvoření společné mapy, pokud se učitel chce věnovat tomuto tématu i v další hodině.

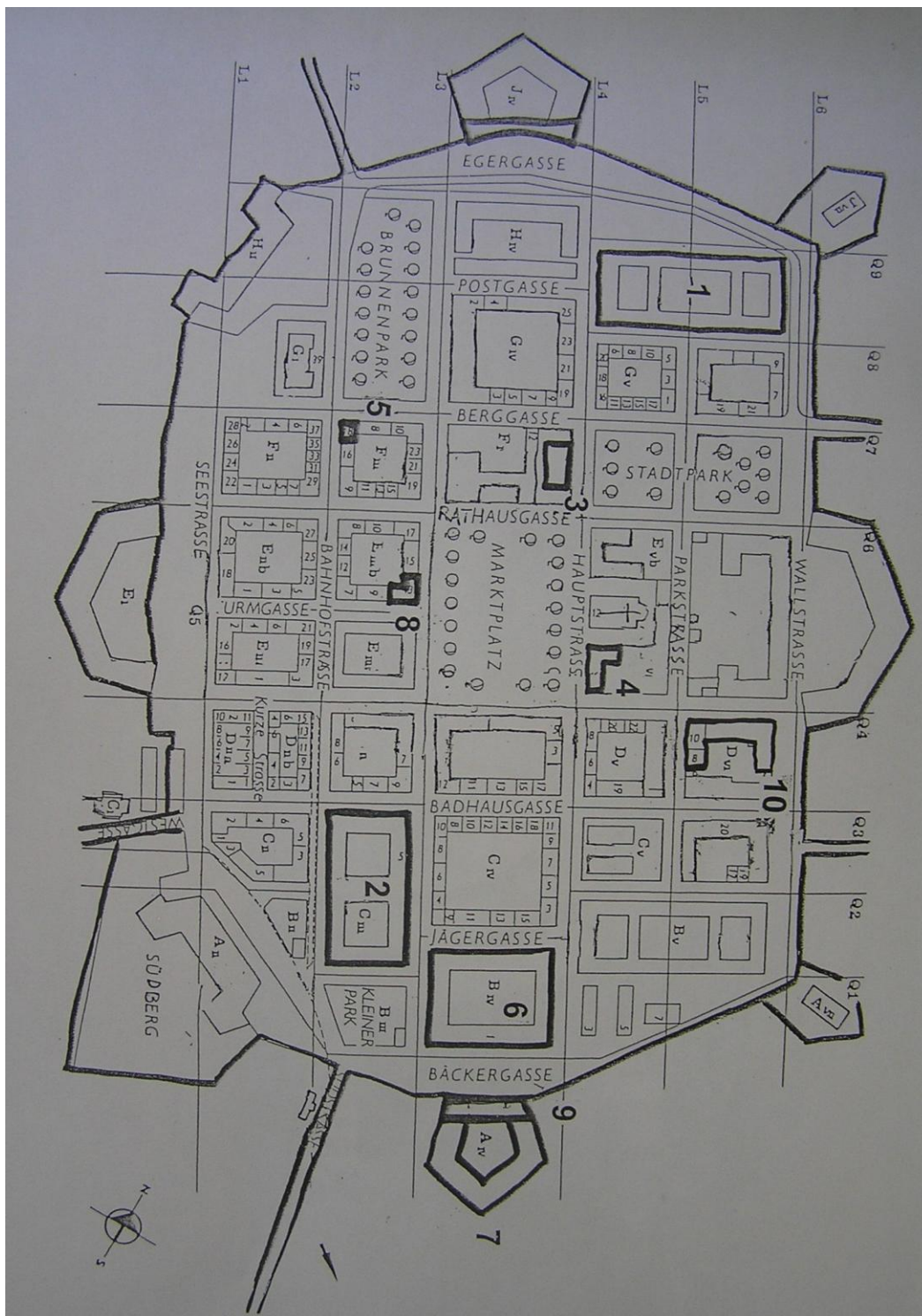
4/ Závěrečné shrnutí a zadání domácího úkolu – 3 minuty

- učitel se zeptá žáků, jaká napsali hesla do mapy a proč? Mají nějaký zvláštní význam? Mají vztah k žebříčku hodnot?
- učitel může zadat domácí úkol, v rámci kterého žáci vypracují mapu svého života. Mohou si sehnat plán místa (města, obce), kde bydlí a pracovat s ním stejným způsobem, jako s plánem ghetta, nicméně nyní ve vztahu k vlastní osobě. Úkol může být příští hodinu zkontrolován formou komparace mapy ghetta a mapy, se kterou pracovali žáci doma.

PŘÍLOHY:

Pracovní list č. 1a:

TEREZÍNSKÉ GHETTO - MAPA

Pracovní list č. 1b:

VYSVĚTLIVKY K MAPĚ

1 – Drážďanská kasárna

2 – Šlojska – Hamburská kasárna

3 – L 417

4 – L 410

5 – L 218

6 – Kuchyně – byly na mnoha místech. Na mapě jsou vyznačena Hanoverská kasárna, kde se též kromě ubikací kuchyně nacházela.

7 – Centrální sklad potravin

8 – Strážnice ghettowache

9 – Pekárna

10 – Koupelna – sprchy, odšivovací stanice (bývalý pivovar)

11 – Prádelna – nacházela se za hranicemi ghetta, a tak na plánu není zakreslena.